



## Advent 1. vasárnapja

► Mt 21,1–11

### Fordulópont Isten és ember kapcsolatában

*A vasárnap jellege*

Advent eredete a 4. századra nyúlik vissza. A vízkeresztkor esedékes felnőttkeresztelésre felkészítés időszaka volt ez a négy-, illetve hathetes időszak. VII. Gergely pápa rögzítette végül négyben az adventi vasárnapok számát, ugyanakkor az ortodox és görögkatolikus rend szerint továbbra is hathetes ez az ünnep. Az adventi időszakot kibőjtnek is nevezzük, a lila liturgikus szín is erre utal. *Adventus Domini* – az Úr érkezése. Ebben lehet tetten érni ezen időszak központi üzenetét. Sajnos sokszor összemossódik ünnepértelmezésünkben az Úr érkezése és a mi várakozásunk (MAGASSY 1997, 5. o.). Fontos mind készülésünk, mind igehirdetésünk során szem előtt tartanunk előbbi elsőbbségét.

Az ünnep témája „Az új kezdet: megtérésre hívó szó!”, illetve „Készítsétek az Úr útját: térjete meg!” Bár evangélikus tanításunk hangsúlyozza Isten minden emberi tettet megelőző cselekvését, itt mégis a mi tetteink kapnak hangsúlyt. Különösen fontos ennek felismerése az első vasárnapon, hiszen ez egyfajta nyitánya az inkarnációnak, Isten emberré lételének, mindent megelőző közeledésének. Erre mutat a kyrie és a kollektaimádság is, valamint az ószövetségi olvasmány. Az ember válaszlépésre hívását az epistolában hallhatjuk.

*Amit a textusról tudni kell*

Máté evangéliuma az első szinoptikus tanúságtétel az Újszövetségben, amely a nyelvezetéből, szóhasználatából kikövetkeztethetően zsidókeresztény közösségnek íródott. Erre utal többek között, hogy Jézus származását Ábrahámgig vezeti vissza, nem magyarázza meg a zsidó szokásokat, és Jézus szavait és tetteit rendre ószövetségi utalásokkal támasztja alá. Arról sok vita született, hogy pontosan mikor és hol keletkezett az evangélium, ezt kiváloán dolgozza fel BENYIK György (1996, 48–59. o.).

Textusunk az óegyházi perikóparend evangéliumi szakasza. Talán az első dolog, ami meghatározza az igéhez való közeledésünket, az a tény, hogy ugyanez a hatodik böjti vasárnapunk evangéliuma is. Ez összekapcsolja adventet és a nagyhétet. Jelzés ez számunkra, hogy az egész egyházi esztendő és benne adventet nagyhét eseményei határozzák meg, a golgotai kereszttáldozat fényében nyer értelmet minden. Míg azonban virágvasárnap a Golgotára induló Jézus áll az üzenet középpontjában, itt a közénk érkező Úrral találkozzunk (MAGASSY 1997, 5–6. o.).

Történetünk mind a négy evangélistánál megtalálható mint a szenvedéstörténet kezdőpillanata. Kiemelhető közülük Jn 12,16, ahol arról tudósít a szerző, hogy a tanítványok számára csak később tudatosodott a bevonulás próféciabeli jelentősé-

ge. Ez felveti a bevonulás látványosságának kérdését, hogy valóban olyan nagy tömegeket „fel-lázító” jelenség volt-e, mint ahogy arról Máté tudósít (KARNER 1935, 138. o.).

Jézus számára csakúgy, mint a zsidóság számára jelentős helyszín az *Olajfák hegye*, hiszen annak lejtőin várták a messiás megjelenését, valamint az utolsó ítélet kezdetét (Jóel 4,1–2). Az, hogy innen indul Jézus Jeruzsálembe, hirdeti messiás voltát.

A *tanítványok előrekiüldése* hasonló, mint az utolsó vacsora előkészítésének parancsa (Mt 26,18). Mindkét esetben a tanítványok aktív részvételét látjuk, mintha Jézus azt akarná, hogy ne csupán külső szemlélőként legyenek jelen, hanem teljes mértékben átéljék az eseményeket.

Közös a négy evangélista interpretációjában, hogy egyértelműen prófétai ige beteljesedéseként értelmezik Jézus cselekedetét. A jól ismert jövendölés (szinte) szó szerinti idézése nem hagy kétséget. Egyfelől Ézs 62,11–12-t, másrészt Zak 9,9-et idézik az evangélisták. Máté azonban valószínűleg félreérti a zakariási próféciaát, amikor a „szamarat a csikójával együtt” említi.

A *ruhák leterítése* hasonló momentum, mint Jéhú királyá kiáltása esetén (2Kir 9,13).

Jézus fogadása Zsolt 118,26 idézése, ami a Halál részeként a templomba érkező zarándokok köszöntése. Magában foglalja azonban a messiáskirály eljövételének hírül adását is. A nép köszöntése arról tanúskodik, hogy a Názáreti Jézusban Isten megígért szabadító messiása érkezett meg (KARNER 1935, 139. o.).

A „próféta” kifejezés „(melyben a προ- = előtt és a φημί = szól található) nem »jövendőmondó«-értelmű. A προ- igekötőnek itt nem időbeli értelme van, hanem azt jelenti: vki előtt, nyilvánosan. A prófétálás tehát annyit jelent, mint a nyilvánosság előtt hirdetni Isten titkait, a kinyilatkoztatás fényében értelmezni az eseményeket, és felfedezni mögöttük Isten rejtett működését.”<sup>1</sup>

## *A perikópa megértése*

A bevonulás története fordulópont az evangéliumban, hiszen Jézus ekkor lép rá végérvényesen a Golgota felé vezető útra. Most azonban – bár minden vasárnap az értünk meghalt és feltámadott Úr Krisztusról prédikálunk – nem a szenvedő Megváltó áll a középpontban, hanem Isten ígéretének beteljesedése, ahogyan megígért Megváltóként hozzánk érkezik. Keresztelő János kint a Jordán partján várta, hogy az emberek hozzá menjenek – Isten maga jön az emberek közé.

Jézus lerombolta az emberek képzetét a messiás érkezéséről, amikor nem az elvárt módon jelentette meg a várva vártat. A szelídség, az alázatosság szembement az emberi elképzelésekkel, ugyanakkor alátámasztotta a próféták jövendölését.

A sokaság üdvözlő szavai mögött érezhetjük, hogy az önjelölt messiásokban már sokszor csalódott nép számára elementáris erővel hat Jézus megjelenése, mert megérzik (bár nem értik teljes mértékben), hogy itt és most tényleg Isten cselekszik.

## *Igehirdetési vázlat*

A közénk érkező Úr belép az életünkbe

Szeretjük az új kezdetek lehetőségeit, de az egyházi esztendőben tett első lépések megélése talán a legnehezebb. Évről évre visszatérő nehézség számomra, hogy miképpen tehetem élővé az egyházi esztendő kezdetét – amely egyben advent és a karácsonyi ünnepkör nyitánya is – akár a hittanosok számára, akiknek az iskolai év sokkal kézzelfoghatóbb valóság, akár a felnőtt gyülekezeti tagoknak, akik pedig a naptári beosztást követik inkább.

Ennél is nehezebb, hogy az antropocentrikus világképről a teocentrikus világképre nyissuk meg a hallgatók fülét. Elenyésző kisebbségben vagyunk, amikor nem a karácsonyra való várakozásunkat hangsúlyozzuk, hanem a megváltó Isten jövetelét. Ez felbolygatja egocentrikus és teljesítmény-központú világunkat. Csakúgy, mint az a Jézus, aki belép életünkbe. Az ajtó előtt áll...

<sup>1</sup> <https://ujszov.hu/text?corpus=2&book=201&chapter=21&verse=1#1201021011000080>.

Először arra döbrent rá, hogy ami történik, az nem a vakszerencse vagy a kiszámíthatatlan véletlenszerűség játéka, hanem Isten kezdetektől meglévő akaratának beteljesedése.

Végső soron nem rajtam múlik az Istennel való találkozás létrejötte, hanem Istenen. Ez kiszolgáltatottá tesz.

A közénk érkező Úr állásfoglalásra készítet

Már maga az, ahogy akkor és ott megjelent, „illetlenség” az Istentől, de megszoktuk a sok advent és karácsony során hallva, hogy „*Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme...*” De míg az akkori megjelenés tőlem időben és térben távol történt, amitől könnyen függetleníthetem magam, addig a jelen valóságban és személyes életemben is megtapasztalom, hogy megjelenik. Belép az *én* életembe. Megjelenik az *én* ajtóm előtt. Az elsős hittankönyv lapján látni sokféle arcot, akik nyilvánosan vagy rejtve figyelik a számárháton érkező Jézust – számomra ki ő? Kit látok benne? Nem kerülhetem el ma sem azt, hogy megválaszoljam ezt a kérdést. Próféta? Végső megoldás? Megváltó? Isten?

A közénk érkező Úr vallástételre hív

Isten és ember kapcsolata akkor gyógyul meg, akkor áll helyre, amikor az ember fel- és elismeri Istent annak, aki. Akkor jutok vissza a vele való közösségbe, amikor ráébredek arra, hogy ő nem csupán végtelen hatalmú, hanem végtelen kegyelmű is. Jézus megmutatta, hogy jövetelenek célja az, hogy megmutassa Isten szeretetét az ember felé. A próféciák betöltésével Isten kegyelmének örök időktől munkált, tökéletes véghezvitelét mutatta meg, hogy észrevegyük: nem hagyott el a Teremtő!

Ez a kegyelem pedig arra szolgál, hogy megszerezze számunkra a váltságot, hiszen Jézus közénk jövelele nem a földi pokolból akar végső soron kimenteni, hanem „engem, elveszett és elkárhozott embert megváltott...” (*Kis káté*)

Így válik ez az adventi találkozás az üdvösség pillanatává.

## *További javaslatok az istentisztelethez*

Lekció

Jer 23,5–8; Róm 13,11–14

Ének

EÉ 131, 141, 320, 328

Imádság

Megváltó Istenünk! Te jól ismered korlátainkat, tehetetlenségünket és méltatlanságunkat. Tudod, mennyire szeretnénk veled találkozni, előtted megállni, kezedből a bűnbocsánatot elfogadni. De olyan messzire elsodródunk tőled, hogy számunkra lehetetlen ezt a távolságot áthidalni. Ezért jöttél el. Ezért öltötted magadra ember voltunkat. Ezért mutattad meg, hogy te nem hagysz magunkra, nem mondasz le rólunk. Nem mondasz le tervedről, hogy a veled való tökéletes közösségben éljünk örökké. Ámen.

## *Illusztráció*

### GONDOLATOK

„Ő jön. Bizony nem te mégy hozzá, s hozod el őt, hiszen elérhetetlenül magasan és messze van tőled. Minden értékeddel és semmiféle fáradságos vesződséggel sem érhetsz fel hozzá, nehogy dicselkedess, mintha szolgálatoddal és érdemeddel te hajlitanád őt magadhoz.” (LUTHER 2011, 17. o.)

### TÖRTÉNET

Daniel de Bruin készített egy „egyszerű” szerkezetet, amely mindössze száz darab 1:10-es áttételű fogaskerekből áll (az első tízszer fordul körbe, míg a második egyszer, és így tovább). Ezzel akarta szemléltetni a felfoghatatlan nagyságot, egy számot, ami a googol ( $10^{100}$ ). „Ahhoz, hogy az utolsó fogaskerek egyet forduljon, az elsőnek googolszor kellene megpördülnie. Ehhez valójában több energiára lenne szükség, mint amennyit az egész ismert univerzum biztosítani tud.”

VERS

Ady Endre: *Az Úr érkezése*

Mikor elhagytak,  
Mikor a lelkem roskadozva vittem,  
Csöndesen és váratlanul  
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,  
Hanem jött néma, igaz öleléssel,  
Nem jött szép, tüzes nappalon,  
De háborus éjjel.

És megvakultak  
Hiú szemeim. Meghalt ifjúságom,

De őt, a fényest, nagyszerűt,  
Mindörökre látom.

### Felhasznált és ajánlott irodalom

BENYIK György 1996. *Az újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete*. JATEPress, Szeged.

JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás, Veszprém.

KARNER Károly 1935. *Máté evangéliuma*. Keresztyén Igazság, Sopron. Reprint: magánkiadás, h. n., 1995.

LUTHER Márton 2011. *Jer, örvendjünk, keresztyének*. Luther Kiadó, Budapest.

MAGASSY Sándor 1997. *Óegyházi perikópák*. Magánkiadás, Budapest.

VARGA Zsigmond J. 1996. *Újszövetségi görög–magyar szótár*. Kálvin Kiadó, Budapest.

■ SELMECZI GÉZA TAMÁS